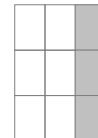

PIŠE ZA „BLIC”

STOJAN STAMENKOVIĆ ekonomista

Stagnacija

I dalje nema jasnih pokazatelja oporavka privredne aktivnosti, mada ima nekih izolovanih nagoveštaja u tom smeru. Međugodišnji pad ukupne industrijske proizvodnje i proizvodnje prerađivačke industrije u avgustu (0,9% i 0,5%) manje je intenzivan nego u proseku za ceo protekli osmomeseci period (4,7% i 4,1% respektivno), ali to nije relevantni pokazatelj stvarnog ublažavanja opadajuće tendencije u prerađivačkoj industriji.

Čak u trinaest oblasti - dakle, u više od polovine ukupnog broja oblasti u prerađivačkoj industriji - u avgustu je zabeležen međugodišnji pad proizvodnje (između 0,3% u proizvodnji električne opreme i 53,4%, koliko je opala proizvodnja osnovnih metala). Redukovanje međugodišnje stope pada proizvodnje prerađivačke industrije u najvećoj meri, s obzirom na svoj udeo i svoje stope rasta, objašnjava međugodišnji porast proizvodnje motornih vozila i prikolica, proizvodnje proizvoda od gume i plastike, te proizvodnje pića.

Međutim, budući da mesečne međugodišnje stope promena zavise i od oscilacija u baznoj godini, tekuće promene iz meseca u mesec i tendencije bolje se reprezentuju sezonskim podacima i ocenjenim kratkoročnim trendom.

Nakon intenzivnog opadanja tokom prethodna tri meseca, sezonski indeks prerađivačke industrije u avgustu je povećan za 2,2% i time doveden na nivo iz juna, koji je za 1,2% niži od prošlogodišnjeg proseka i još uvek za 3,6% niži od nivoa u aprilu, sa koga je počelo opadanje proteklih meseci. Ocenjeni trend je i dalje opadajući, sa intenzitetom od 0,4% mesečno. Presudna za avgustovski rezultat bila je proizvodnja derivata nafte. Porast sezonskog indeksa ukupne prerađivačke industrije u avgustu poduprt je u oblastima iz kruga deset najvećih, koje ne samo što su ovde istaknute pri međugodišnjem upoređenju - industrije gume i industrije pića - nego se u proteklom delu ove godine odlikuju jasnim brzo rastućim trendom. Uz njih se može svrstati i proizvodnja metalnih proizvoda, osim mašina (proizvodnja parnih kotlova, proizvodnja cisterni rezervoara i kontejnera, te proizvodnja oružja i municije).

Međutim, kao presudne za porast sezonskog indeksa prerađivačke industrije u avgustu javljaju se, na jednoj strani, proizvodnja

derivata nafte, koja je u osnovi na stabilnom, izrazito opadajućem trendu formiranom sredinom 2010. godine, a njen sezonski skok u avgustu je incidentan nakon zastoja u julu (takve oscilacije su od prošle godine za ovu oblast postale uobičajene) i doneo je porastu proizvodnje prerađivačke industrije u avgustu 2,8 procentnih poena.

Na drugoj strani, beleži se veliko povećanje proizvodnje motornih vozila i prikolica. Ova proizvodnja nije imala ponderl koji bi je uvrstio u deset najvećih čiju dinamiku redovno pratimo, ali za sada raste brzinom koja će je uvesti u taj krug. Njen sezonski porast u avgustu, u odnosu na prethodni mesec, izneo je preko 37% (tek je neznatno manji porast u originalnoj seriji) i doprineo je povećanju ukupnog indeksa u tom mesecu za pola procentnog poena.

U tom okviru, proizvodnja motornih vozila je u avgustu bila četiri puta veća od prosečne mesečne proizvodnje tokom prvog polugoda ove godine (i više nego ušestostručena u odnosu na proizvodnju iz avgusta prošle godine). Tome je (od kraja prvog tromesečja) prethodila ekspanzija proizvodnje karoserija. Očigledno je da je „Fijat“ prvi signal određenog oporavka industrije. Ne možemo ovog trenutka oceniti brzinu i intenzitet, budući da se ova proizvodnja može suočiti sa dekonjunkturom na našem i evropskom tržištu automobila.

Izvoz i uvoz su blizu stagnacije. Ova konstatacija iz prošlog broja MAT-a validna je i posle dodavanja podataka za avgust. Inflacija će biti veća od 10%. Godišnja stopa rasta potrošačkih cena, nakon najniže vrednosti od 2,7% u aprilu, sada se kontinuirano povećava i u avgustu je dostigla 7,9%. Mesečni porast ovih cena u avgustu je izneo za taj mesec netipičnih 1,6% (prošle godine u tom mesecu zabeležena je deflacija: cene su pale za 0,5%), tako da su od početka ove godine tokom osam meseci one povećane za 7,1%. Ako se imaju u vidu posledice suše, nekih kontrolisanih cena i podizanja PDV-a, čak i ako se amortizuju špekulativna poskupljenja početkom oktobra, naša prognoza da će inflacija ostati u granicama do 10% sada je postala optimistička - rast od 10% biće premašen.

*Tekst je preuzet iz poslednjeg broja biltena „Makroekonomske analize i trendovi“